



## گزارش

از وضعیت حوزه تجارت خارجی

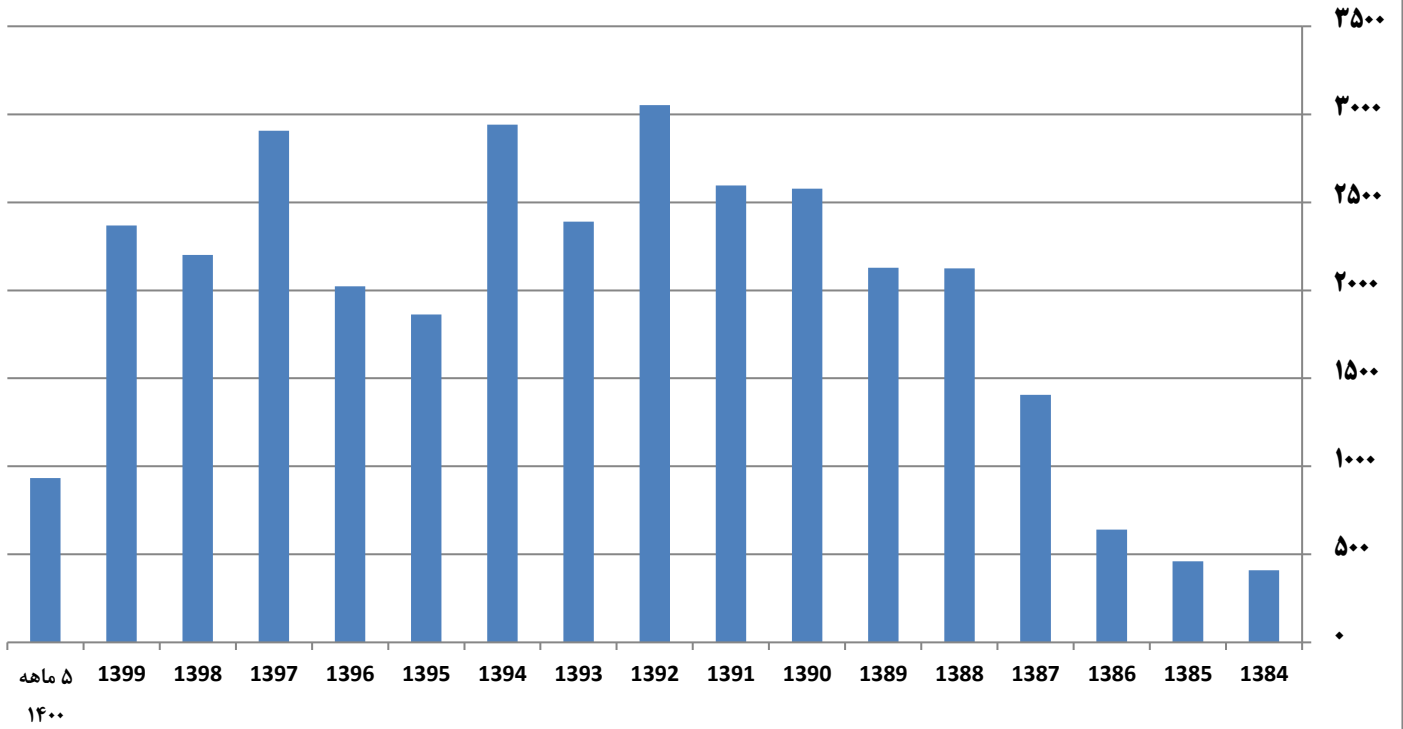
و مرزهای تجاری استان کرمانشاه

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی کرمانشاه

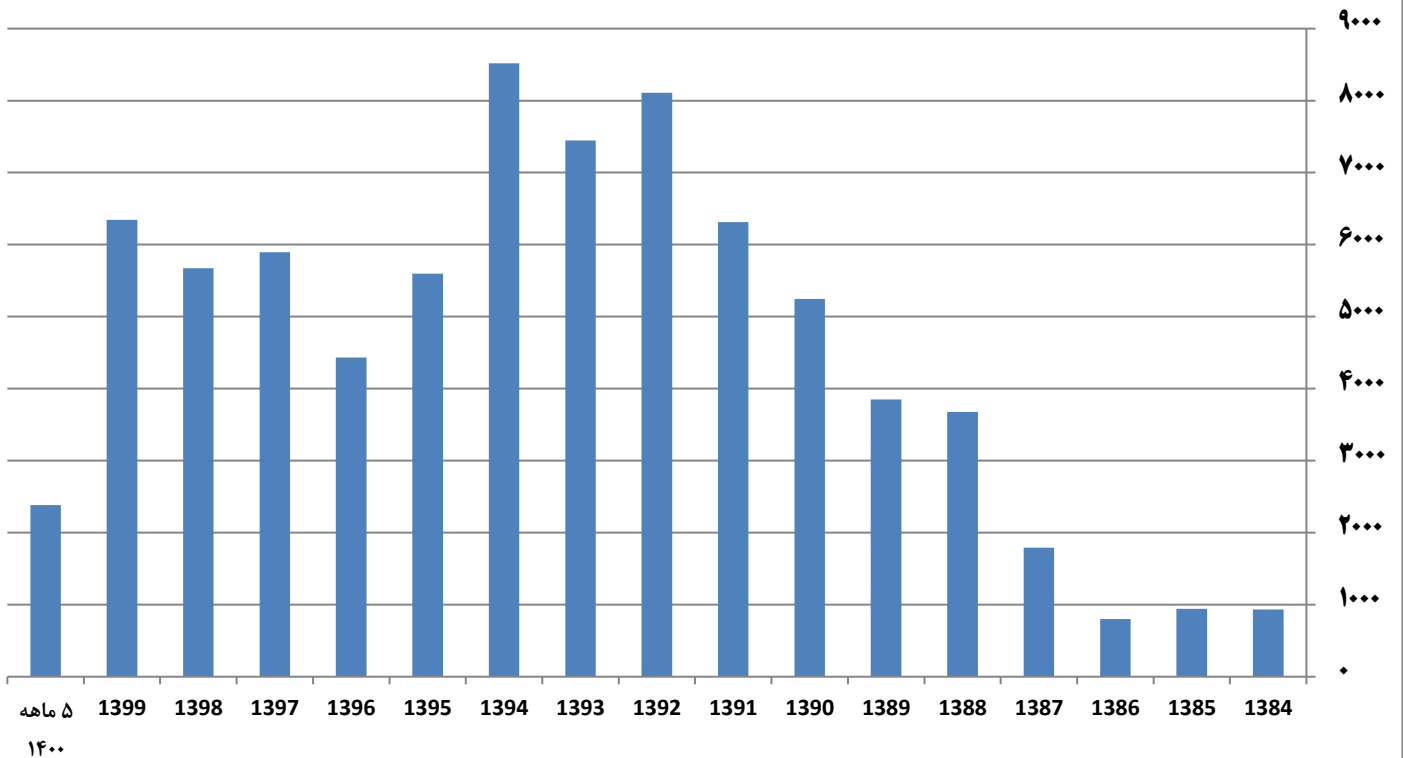
عملکرد ۱۶ ساله بخش تجارت خارجی استان طی سالهای ۸۴ الی ۵ ماهه سال ۱۴۰۰

سال	ارزش (میلیون دلار)	وزن (هزار تن)	درصد تغییرات نسبت به سال قبل	
			ارزش	وزن
۱۳۸۴	۴۰۹	۹۳۶	۷۸	۳۹
۱۳۸۵	۴۶۱	۹۴۴	۱۳	۰/۹
۱۳۸۶	۶۴۰	۸۰۱	۳۹	-۱۵
۱۳۸۷	۱۴۰۶	۱۷۹۱	۱۲۰	۱۲۴
۱۳۸۸	۲۱۲۵	۳۶۷۶	۵۱	۱۰۵
۱۳۸۹	۲۱۲۸	۳۸۴۹	۰/۱	۵
۱۳۹۰	۲۵۷۸	۵۲۴۶	۲۱	۳۶
۱۳۹۱	۲۵۹۵	۶۳۱۵	۰/۷	۲۰
۱۳۹۲	۳۰۵۲	۸۱۰۷	۱۷/۶	۲۸
۱۳۹۳	۲۳۹۰	۷۴۴۶	-۲۲	-۸
۱۳۹۴	۲۹۴۲	۸۵۱۸	۲۳	۱۴
۱۳۹۵	۱۸۶۳	۵۵۹۹	-۳۶/۷	-۳/۳۴
۱۳۹۶	۲۰۲۳	۴۴۳۳	۹	-۲۱
۱۳۹۷	۲۹۰۷	۵۸۹۶	%۴۴	%۳۳
۱۳۹۸	۲۲۰۱	۵۶۷۳	-%۰۲۴	-%۱
۱۳۹۹	۲۳۶۸	۶۳۴۵	%۸	%۱۲
۵ ماهه ۱۴۰۰	۹۳۴	۲۳۸۴	%۱۱	%۶

ارزش (میلیون دلار)



وزن (هزار تن)



## مزیت های صادراتی استان کرمانشاه

- ✓ وجود ۵ مرز فعال رسمی ۳ مرز با اقلیم کردستان و ۳ مرز با بخش مرکزی
- ✓ سهم بیش از ۵۰٪ صادرات کل کشور به عراق از مرزهای تجاری استان
- ✓ فعالیت قدیمی ترین اتاق های بازرگانی کشور در استان با قدمت یکصد سال با قریب دو هزار عضو
- ✓ فاصله اندک جغرافیایی با مراکز استانهای سلیمانیه و بغداد کمتر از ۲۰۰ کیلومتر
- ✓ و فاصله حدود ۷۰۰ کیلومتری با مرزهای سوریه
- ✓ فعالیت واحدهای بزرگ تولیدی در استان که دارای بازار صادراتی بسیار مناسبی هستند
- مانند کارخانجات سیمان، کاشی و سرامیک، فولاد، سیم و کابل که سهم عمده ای در بازسازی کشور عراق داشته اند و در آینده بازسازی کشور سوریه خواهند داشت و کارخانجات مواد غذایی مانند آردسازی، روغن نباتی، رب گوجه، لبنیات، خودروسازی و همچنین صنایع بزرگ سه گانه پتروشیمی و ده ها صنعت دیگر
- ✓ بهره مندی از ۹۶۱ هزار هکتار اراضی حاصلخیز کشاورزی که حدود ۲۵٪ آن اراضی آبی با آب کافی و مناسب به نسبت کشوری است.
- ✓ تولید ۴/۹ میلیون تن انواع محصولات کشاورزی شامل:
  - ۴/۱ میلیون تن محصولات زراعی
  - ۳۲۵ هزار تن محصولات باغی
  - ۴۷۵ هزار تن محصولات دامی
- ✓ تولیدات مازاد بر نیاز استان محصولات مهم نظیر گندم، دام و گوشت، آبزیان، نخود، شیر و لبنیات
- ✓ وجود بزرگراه های ترانزیتی که اقصی نقاط کشور را به مرکز استان متصل می کند.
- ✓ وجود خط آهن که مرکز استان را به اقصی نقاط کشور متصل می کند.
- ✓ فعالیت فرودگاه بین المللی با ظرفیت روزانه بیش از ده پرواز این فرودگاه، سابقه پروازهای خارجی به ترکیه، عراق، عربستان، امارات را در برنامه خود داشته است.

## آسیب شناسی حوزه صادرات استان

- عدم توجه جدی دولت های اخیر به حوض تجارت خارجی و صادرات کشور
- تکمیل نشدن زیرساخت های مرزهای تجاری استان و فعالیت آنها با امکانات بدوی و اولیه
- عدم تخصیص هیچگونه تسهیلات مالی و بانکی به صادرکنندگان (از جمله: تسهیلات اشتغال، سرمایه در گردش و حتی تسهیلات مربوط به کرونا
- لغو تقریباً تمامی مشوق های صادراتی در چند سال اخیر

- عدم توجه و لحاظ ردیف بودجه ای برای توسعه و تکمیل زیرساخت های مرزهای تجاری کشور و اکتفا به بودجه های استانی و شهرستانی که عملاً تأثیر چندانی نداشته اند .
- عدم وجود جاده های موصلاتی ترانزیتی از مرکز استان و مراکز شهرستانها به مرزهای تجاری
- تراز تجاری بسیار نامتعادل دو کشور به شکلی که واردات از کشور عراق در مقابل صادرات ۸ تا ۱۰ میلیارد دلاری ۱۵ سال اخیر تقریباً عددی نزدیک به صفر است.
- تخلیه و بارگیری مجدد کالا در مرزهای تجاری
- که موجب کندی جریان مبادلات، فساد کالاها و کاهش کیفیت آنها، اتلاف وقت، افزایش هزینه ها و در نتیجه افزایش قیمت نهایی محصول صادراتی و در نهایت کاهش توان رقابت با محصول خارجی خواهد گردید.
- عدم امکان مبادله ارز از طریق سیستم بانکی چالش بزرگی برای تجارت دو کشور است و عملاً راهی برای انتقال ارز حاصل از صادرات بین دو کشور وجود ندارد.
- قوانین و مقررات برگشت ارز حاصل از صادرات بدون توجه به تحریم های مالی و ارزی تدوین و تصویب شده و مشکلات و مسایل صادرکنندگان و نظرات آنها در این خصوص به کل نادیده گرفته شده است به این علت است که می بینیم تعداد کثیری از صادرکنندگان حرفه ای و با سابقه با مشکلات متعددی مواجه شده و از چرخه فعالیت بیرون شده اند.
- عدم توجه به ضرورت حضور و فعالیت رایزن های بازرگانی در عراق به نحوی که حداکثر تنها یک رایزن بازرگانی در کل عراق حضور دارد و گاهاً به علت خاتمه مأموریت چندین ماه این سمت فاقد متصدی است.
- این در شرایطی است که کشور ما بیشترین توجه و امکانات را به رایزن های بازرگانی خود اختصاص می دهند.
- فقدان مدیریت واحد مرزی
- دستگاه های مختلفی در مرز حضور دارند. گمرک، مرزبانی، راهداری و حمل و نقل پایانه ها، فرمانداریها ، شهرداریها و ...
- هریک از این دستگاه ها مجری اوامر و دستورات مافوق خود هستند و از مدیر مرز تبعیت موثر را ندارند و گاهاً این شرایط موجب توقف و رکود فعالیتهای مرز می شود.

## اهم مسایل بازرگانی استان با طرف عراق

- ✚ تجارت با حوزه های کردستان عراق و بخش عربی متفاوت است. مبادلات در گمرکات بخش کردستان با سهولت و روانی بیشتری مواجه است ثبات در این گمرکات بیشتر و تغییرات مقررات کمتر مشاهده می شود.
- ✚ مدیریت مرزهای تجاری در بخش کردستان توسط یکی از جاح های حکومتی انجام می شود و با تسامح به روند مبادلات برخورد می شود.
- ✚ مدیریت در مرزهای بخش عربی در اختیار شیوخ و روسای قبایل است و در هر مرز سلایقی مختلف دخالت موثر دارند براین اساس مبادلات دستخوش تغییرات متعددی است. علاوه بر این مدیریت در این مرزها تابع مقامات دولت مرکزی نیز می باشد. تلفیق سلایق شیوخ منطقه و قوانین مرکزی موجب دشوار شدن چرخه صادرات گردیده است.
- ✚ فعالیت تجارت خارجی در کشور عراق مستلزم عضویت در اتاق های بازرگانی و یا دیگر تشکل های رسمی نیست و این وضعیت امکان پیگیری مطالبات و دعاوی طرف ایرانی را با مشکلات مواجه می نماید. در صورتیکه طرف عراقی به راحتی دسترسی و امکان طرح دعاوی و مطالبات خود را از طرف عراقی در اتاق های بازرگانی دارد.

### چه باید کرد؟

- تکمیل و توسعه زیرساخت های مرزهای تجاری از طریق تخصیص بودجه مناسب
- ایجاد سازوکار مدیریت واحد مرزی به نحوی که کل دستگاه های مستقر در مرز از یک مدیریت واحد تبعیت نمایند.
- تثبیت مقررات حوزه تجارت خارجی برای حداقل یکسال به نحوی که تجار دو طرف بتوانند برای یکسال برای مبادلات کالاهای مورد نظر قرارداد تنظیم و اجرا نمایند.
- اختصاص مشوق های صادراتی و یارانه های صادراتی به مانند دیگر کشورها
- اصلاح مقررات مربوط به برگشت ارز حاصل از صادرات که مانع بزرگی برای فعالیت صادرکنندگان با هویت شده است و موجب سوء استفاده افراد بی هویت و در نتیجه خسارت به اقتصاد و تجارت کشور
- تأسیس وزارت بازرگانی خارجی شامل سازمان توسعه تجارت، گمرک و سازمان استاندارد
- تقویت حضور رایزن های بازرگانی و حرفه ای و مسلط در کشورهای هدف

## مرز تجاری رسمی سومار

نام : مرز تجاری و رسمی سومار

- این مرز در تیرماه ۱۳۹۴ افتتاح و آغاز به کار نمود و در سال ۱۳۹۸ رسمی شد
- این مرز در سال ۱۳۹۷ با قریب یک میلیارد دلار صادرات فعالترین مرز زمینی کشور شناخته شد
- مرز سومار دارای کمترین فاصله در بین تمامی مرزهای رسمی کشور با شهر بغداد است و در نزدیکی بزرگراه جنوب به مرکز عراق قرار گرفته است

فاصله از مرکز استان : ۱۸۷ کیلومتر

فاصله از شهر گیلانغرب : ۶۵ کیلومتر

فاصله تا بغداد : ۱۵۵ کیلومتر

## مهمترین نیازهای مرز تجاری سومار

- احداث جاده ترانزیتی گیلانغرب به سومار یا زرنه به سومار ( جاده فعلی بسیار نامناسب است ) به طول ۵۵ کیلومتر
- تهیه طرح جامع مرز رسمی سومار
- استقرار دستگاه های حاکمیتی مانند راهداری و پایانه و احداث اماکن موردنیاز
- تکمیل خط فیبرنوری و اتصال آن
- تکمیل محوطه سازی مرز
- فقدان نیروی انسانی و پرسنلی در گمرک سومار

## آمار صادرات ۵ سال اخیر

سال	میلیون دلار	درصد رشد
۹۵	۴۵۲	-
۹۶	۷۹۵	۷۵٪
۹۷	۹۵۳	۲۰٪
۹۸	۱۹۴	-۸۰٪
۹۹	۹۴	-۵۲٪
۵ ماهه ۱۴۰۰	۱۵۱	-

## مرز خسروی

نام : مرز بین المللی خسروی

این مرز یکی از قدیمی ترین و اولین مرزهای تجاری رسمی کشور بوده است و به قولی سابقه فعالیت‌های تجاری در این مرز قریب به سیصد سال می‌رسد.

این مرز در طول جنگ تحمیلی راکد و در سال ..... مجدداً فعالیت خود را آغاز نمود.

فاصله از مرکز استان : ۱۹۰ کیلومتر

فاصله از شهر قصر شیرین : ۱۵ کیلومتر

فاصله تا بغداد : ۲۲۰ کیلومتر

آمار صادرات ۵ سال اخیر

سال	ارزش دلاری	وزن (هزارتن)	درصد رشد
۵ ماهه ۱۴۰۰	۲۲۰	۵۱۴	-
۹۹	۱۱۳	۳۹۳	-۵۰٪
۹۸	۲۲۴	۵۶۷	۱۹٪
۹۷	۱۸۸	۵۷۹	۱۲۱٪
۹۶	۸۵	۳۳۹	-۳۴٪
۹۵	۱۲۸	۵۱۱	-

## نیازهای اساسی مرز خسروی :

- استفاده از ظرفیت حمل یکسره کالا از این مرز
- استفاده از محوطه تخلیه و بارگیری در سمت ایران با توجه به اینکه هم اکنون کل محموله های صادراتی در داخل خاک عراق که فضای کافی را ندارد تخلیه و بارگیری می شوند.